

D) 23:12-24:27 – Pavel se apără înaintea lui Felix

i) 23:12-35 Pavel este dus la Cezareea

Prima observație pe care o am din acest pasaj vizează conlucrarea dintre Pavel și Dumnezeu pentru protecția vieții sale. Deși Pavel avea promisiunea explicită din partea lui Dumnezeu că va ajunge la Roma, el se implică activ pentru protejarea vieții sale. El nu spune: „Dacă Domnul a promis, eu am credința că El mă poate proteja. Deci, nu are rost să trimit acest tinerel la căpitanul Lisias.” Pavel știa că promisiunile lui Dumnezeu sunt condiționate de ascultarea și credința omului. Atunci când Domnul promite ceva unui om, acel ceva se va împlini doar în urma conlucrării dintre puterea lui Dumnezeu și credința acestuia. Iată ce ne spune Ieremia:

„Deodată zic despre un neam, despre o împărăție, că-l voi smulge, că-l voi surpa și că-l voi nimici; dar dacă neamul acesta, despre care am vorbit astfel, se va întoarce de la răutatea lui, atunci și Mie Îmi pare rău de răul pe care Îmi pusesem în gând să i-l fac. Tot așa însă, deodată zic despre un neam, sau despre o împărăție, că-l voi zidi sau că-l voi sădi. Dar dacă neamul acesta face ce este rău înaintea Mea, și n-ascultă glasul Meu, atunci Îmi pare rău și de binele, pe care aveam de gând să i-l fac.” (Ieremia 18:7-10)

Deci, pentru ca Domnul să-l ducă pe Pavel la Roma, el trebuia să rămână în ascultare de Dumnezeu. Iar această ascultare de Dumnezeu includea și implicarea activă pentru a-și proteja viața și pentru a ajunge la Roma. Încrederea în Dumnezeu nu înseamnă iresponsabilitate. Ține de responsabilitatea noastră să facem acțiunile pământești care sunt importante pentru protejarea libertății, sănătății și vieții noastre. Problema este ca aceste acțiuni să nu intre în contradicție cu poruncile și principiile Scripturii și ca încrederea noastră să nu fie centrată pe aceste acțiuni, ci pe Domnul. Pavel cunoștea aceste principii ale conlucrării cu Dumnezeu. Și astfel, fără să ezite, el îl trimite pe tinerel la căpitanul Lisias. Pavel nu se încredea în protecția căpitanului, ci în protecția Domnului. Însă, știa că Domnul îi cere să facă tot ce ține de el pentru a se proteja și că Domnul se poate folosi de ostașii lui Lisias pentru a-i oferi protecție.

A doua observație este cu privire la suveranitatea lui Dumnezeu și la grija Lui față de Pavel. Pavel beneficiază de un transport gratuit la Cezareea și de un număr impresionant de „bodyguard”-i: 200 de ostași, 70 de călăreți și 200 de sulitari. Pavel a avut un drum liniștit. Nevoia de siguranță era satisfăcută. El privea cu ochi duhovnicești acest context și vedea în ostașii romani o imagine palidă a protecției Marelui Creator. A simțit din nou că se află în palmele Creatorului, care oferă o protecție specială mesagerului său.

A treia observație are în vedere relatarea conținutului scrisorii căpitanului Lisias. Nu putea Luca să omită acest conținut? De ce ține el să ne informeze cu privire la conținutul scrisorii căpitanului către Felix?

În mod cert, suntem în secțiunea mai largă (21:1-26:32), în care tema centrală este apărarea Evangheliei. De fapt, Pavel apără Evanghelia, apărându-se pe sine:

- Pavel se apără înaintea Bisericii din Ierusalim
- Pavel se apără înaintea locuitorilor Ierusalimului
- Pavel se apără înaintea Sinedriului
- Pavel se apără înaintea lui Felix

Pavel se apără înaintea lui Festus Pavel se apără înaintea lui Agripa

Atunci când analizăm această secțiune apologetică, ne va interesa să urmărim atât ce se repetă, cât și ce aduce nou fiecare demers de apărare în parte. Relatarea conținutului scrisorii lui Lisias ne atrage atenția asupra unui element care se repetă în această secțiune, și anume: verdictul pozitiv al autorității romane.

Luca ține să ne informeze că, atât căpitanul Lisias, cât și Felix, Festus și Agripa nu au găsit nici o vină la Pavel. Acest verdict favorabil din partea autorității romane evidențiază câteva lucruri:

- ◆ integritatea lui Pavel
- ◆ eficiența cu care s-a apărat Pavel
- ◆ împietrirea și nesinceritatea acuzatorilor Iudei

Putem semnala încă de acum alte câteva elemente care se tot repetă în aceste tablouri, și anume: relatarea convertirii sale, sublinierea faptului că motivul prigonirii lui este reprezentat de nădejdea în învierea din morți și implicarea activă a lui Pavel pentru a scăpa de capcanele întinse de ucigașii Iudei și pentru a ajunge în siguranță la Roma.

Complotul Iudeilor din capitolul 23 reliefează împietrirea lor. Ei nu erau preocupați de adevăr și dreptate, ci ei doreau să-și apere cu orice preț imaginea și poziția amenințată de mesajul Evangheliei lui Pavel. Mecanismul de apărare declanșat e simplu: acuzarea acuzatorului și urmărirea distrugerii sale. Dar, în spatele acestui complot, întrezărim și furia celui rău și lupta sa pentru ca Pavel să nu ajungă la Roma. Însă, prin rugăciunile sfinților, Domnul a biruit asupra intenției celui rău de a-i lua viața lui Pavel la Ierusalim. Iată ce ne spune Pavel în epistola sa către Romani:

„Vă îndemn dar, fraților, pentru Domnul nostru Isus Hristos, și pentru dragostea Duhului, să vă luptați împreună cu mine, în rugăciunile voastre către Dumnezeu pentru mine, ca să fiu izbăvit de răzvrățiții din Iudea, și pentru ca slujba pe care o am pentru Ierusalim, să fie bine primită de sfinți; și astfel să ajung la voi cu bucurie, cu voia lui Dumnezeu, și să mă răcoresc puțin în mijlocul vostru. Dumnezeuul păcii să fie cu voi cu toți! Amin.” (Romani 15:30-33)

Din acest citat din Romani descoperim câteva lucruri importante. Pavel a scris epistola către Romani exact înaintea vizitei sale la Ierusalim din Fapte 21. Pavel vrea să ajungă și la Roma, și la Ierusalim. Dar Ierusalimul reprezintă o prioritate pentru el. Chiar dacă avea să moară la Ierusalim și să nu mai ajungă niciodată la Roma, Pavel tot Ierusalimul l-ar fi ales. El și-a dat seama că slujba la Ierusalim este prioritară. Din Romani 15:31 descoperim că Pavel era conștient de confuzia ce domnea peste Biserica din Ierusalim și că primul scop al vizitei sale în acest loc a fost clarificarea statutului său în fața acestei Biserici.

Pavel era apostolul care a lucrat mai mult decât toți, cel care a scris majoritatea cărților din Noul Testament, cel „după a cărui Evanghelie va judeca Dumnezeu lumea.” (Romani 2:16) Tot el era primul reprezentant al Bisericii dintre Neamuri. Oare ce atitudine avea Biserica din Ierusalim față de Biserica dintre Neamuri, dacă era așa de derutată cu privire la liderul ei? Pericolul schismei era real. Pavel înțelege acest lucru și alege să meargă la Ierusalim cu orice preț, chiar dacă avea să nu mai viziteze Roma niciodată. Însă, își dorea mult să ajungă și la Roma. De aceea, înainte de a intra în Ierusalim, scrie epistola către Romani. Este singura epistolă

care își propune să prezinte într-un mod sistematic principalele doctrine ale Evangheliei. Acum înțelegem de ce Pavel s-a gândit: „Dacă eu nu voi avea onoarea să proclam Evanghelia la Roma, aceasta să ajungă din partea mea măcar în scris.” Apoi, Pavel intuiește că voia lui Dumnezeu este ca el să ajungă și la Roma. Și astfel, pune în calcul că la Ierusalim se va da un imens război spiritual pentru ca ajungerea sa la Roma să fie împiedicată. De asemenea, el se roagă fierbinte Domnului pentru protecție și cere sprijin în rugăciune și Bisericii. Și deci, în urma luptei în rugăciune a Bisericii, Pavel este izbăvit de răzvrătiții din Iudea și face un prim pas spre Roma ajungând la Cezareea.

Pasajul din Romani 15 este foarte important, căci ne atrage atenția că primul scop al vizitei lui Pavel la Ierusalim era îndepărtarea confuziei din Biserica de acolo. Acum încep (cred că încep) să înțeleg de ce Domnul i-a vorbit lui Pavel în Fapte 21 tocmai prin Agab. Nu doar că el era un vas, probabil, mai credibil decât fetele lui Filip, ci că Agab îi aducea aminte lui Pavel de un context asemănător. Pavel se hotărâse în Fapte 11 să aducă ajutoare la Ierusalim. (compară cu Romani 15:15) Acțiunea era foarte importantă pentru apropierea Bisericii dintre Neamuri de Biserica de la Ierusalim. În acest context, Irod a declanșat o prigoană la Ierusalim. Pavel a fost pus în fața unei decizii: să meargă sau nu? Dacă mergea, exista riscul ca ajutoarele să fie confiscate. Dacă nu mergea, se putea pierde o oportunitate extraordinară de apropiere dintre cele două Biserici. El a ales să meargă și cursul evenimentelor ce au urmat a confirmat faptul că a luat decizia cea mai eficientă. Este posibil ca prin prezența lui Agab, Domnul să-i trezească acele amintiri și să-i șoptească astfel: „Cum ai mers atunci la Ierusalim, mergi și acum.” Într-adevăr, scopul era foarte important și era același: păstrarea și consolidarea părtășiei Bisericii dintre Neamuri cu Biserica de la Ierusalim.

Aceste concluzii mă duc cu gândul la o aplicație care vizează în mod direct Biserica noastră. În jurul Bisericii și a liderilor ei cel rău a răspândit o mulțime de zvonuri și denigrări incredibile. Acest val de bârfă și denigrare reprezintă un zid puternic în procesul apropierii și părtășiei cu alte Biserici din Iași și din Moldova. Nu trebuie să ne defocalizăm și să răspundem cu rău la rău, ci să perseverăm în vestirea Evangheliei, ca unii care căutăm să placem Domnului și nu oamenilor. Nu trebuie să pierdem vremea pentru a dovedi falsitatea fiecărui zvon sau bârfă. Însă, având în vedere pasajul din Fapte, va trebui să ne gândim la un moment sau la o cale prin care să dovedim (pentru cei ce au urechi de auzit) falsitatea acuzațiilor ce ni se aduc. Să nu ne lăsăm deci defocalizați, dar nici să nu rămânem indiferenți față de barierele pe care cel rău le pune între noi și alte Biserici.

ii) 24:1-23 Pavel se apără înaintea lui Felix

Atunci când acuzau, Iudeii aveau un mare avantaj. Dregătorii romani trebuia să mențină pacea în diferitele provincii ale Imperiului. Ei dădeau socoteală Împăratului de la Roma în legătură cu acest lucru. Provincia Iudeea și teritoriile vecine erau cunoscute prin frecvențele răscoale și mișcări de rezistență împotriva Romanilor. Iudeii căpătaseră multe privilegii, pentru ca pacea să fie cât de cât menținută. Din această perspectivă, orice dregător voia să facă pe plac Iudeilor. Vedem acest lucru la Pilat, la Felix și la Festus. Însă, faptul că Felix și Festus, deși voiau să facă pe plac Iudeilor, nu au putut da un verdict negativ cu privire la Pavel, demonstrează că acesta era cu adevărat nevinovat și acuzațiile erau total false. Simțul pământesc al dreptății, conștiința de roman nu l-au lăsat nici pe Felix, nici pe Festus să-l condamne pe Pavel, în pofida insistențelor Iudeilor.

De ce era de fapt acuzat Pavel? El era acuzat că este împotriva Legii strămoșești a lui Israel („*a spurcat Templul*”) și că pune în pericol ordinea socială, aspect foarte important pentru dregătorii romani. („*pune la cale răzvrătiri*”)

Pavel însă, se apără cu perseverență și cu toată înțelepciunea. Cu siguranță că Luca așterne pe hârtie discursul său de apărare pentru ca acesta să fie un model pentru noi. Studiind cu atenție discursurile de apărare ale lui Pavel din ultima parte a cărții Fapte, vom învăța să ne apărăm cu eficiență atunci când la rândul nostru vom fi acuzați pe nedrept. Avem mai multe discursuri de apărare. Atunci când le studiem este important să observăm atât elementele comune discursurilor, cât și elementele specifice fiecăruia. Ce am studiat până acum?

În Efes, în capitolul 19, primul lucru pe care l-am învățat este că nu trebuie să ne apărăm tot timpul. Sunt situații care ne cheamă să ne apărăm, dar ele reprezintă de fapt capcane și drumuri închise. În astfel de situații (pe care le putem deosebi doar cu ajutorul Duhului Sfânt) este mai înțelept și mai eficient să stăm deoparte.

În capitolul 20 Pavel are un discurs de apărare preventiv în fața Bisericii din Efes. El îndeamnă Biserica la alipire de Cuvânt prin pilda sa, dar în același timp pregătește Biserica pentru valul de denigrări ce va lovi în Pavel după plecarea sa. Sunt deci situații în care trebuie să anticipăm atacul celui rău și să ne rostim apărarea dinainte, și acest lucru cu atât mai mult cu cât știm că evenimentele viitoare nu ne vor mai oferi ocazii atât de propice pentru a ne apăra.

În prima parte a capitolului 21 ne întâlnim cu decizia lui Pavel de a merge la Ierusalim. El merge cu gândul de a se apăra. În contrast cu evenimentele din teatrul din Efes, acum Pavel merge de bunăvoie „în gura lupului.” Sunt deci situații în care, deși nu ni s-a creat un context în care să ne putem apăra, trebuie să conlucrăm cu Dumnezeu pentru ca acest context să apară. Și uneori acest context va presupune multă suferință. Sub călăuzirea Duhului Sfânt, putem deosebi aceste contexte în care trebuie să mergem singuri „în gura lupului” pentru a ne apăra.

Tot în capitolul 21 descoperim discursul de apărare al lui Pavel în fața Bisericii din Ierusalim. Este un discurs al tăcerii, însă extrem de eficient. Pavel alege să se apere nu prin vorbe, ci prin fapte. El alege să nu țină o predică despre respectarea Legii lui Moise, ci să meargă în tăcere pentru a se curăți el însuși în Templu. Această faptă a avut un impact mai mare decât 1000 de predici la un loc. Deci, învățăm că sunt situații în care este de preferat să ne apărăm nu prin multe vorbe, ci prin fapte relevante.

În capitolul 22, avem discursul de apărare al lui în fața mulțimii de Iudei din Ierusalim. Ce ne surprinde este că marele teolog Pavel preferă să vorbească despre convertirea sa în loc să apeleze la argumente complexe din Scripturile Vechiului Testament. Descoperim deci că relatarea convertirii noastre reprezintă o armă foarte eficientă în apărarea noastră și aceasta cu atât mai mult cu cât trecutul nostru este asemănător cu cel al auditoriului nostru. Sunt deci situații în care este de preferat să acordăm prioritate povestirii convertirii noastre față de argumentele scripturale.

În capitolul 23, îl avem pe Pavel înaintea Sinedriului. Elementul surpriză este cel din versetul 6. Descoperim că atragerea unei părți din grupul acuzatorilor de partea ta poate fi o strategie foarte eficientă. În același timp, observăm că, după ce Pavel demonstrează că toate acuzele ce îi sunt aduse sunt false, nu se ferește să sublinieze adevăratul motiv: „*nădejdea în învierea morților.*” Se pare că acesta este un element foarte important pe care îl regăsim și în discursul din capitolul 24.

Acum, să analizăm cu atenție discursul lui Pavel înaintea lui Felix. Care sunt elementele specifice acestui discurs? Observ faptul că Pavel se apără foarte punctual și face apel la fapte și dovezi concrete, asemenea unui avocat la tribunal. Pavel insistă asupra localizării temporale și

spațiale, asupra faptelor concrete pe care le-a făcut la Ierusalim, asupra lipsei probelor și martorilor acuzării. Pavel este un avocat excelent. El fusese acuzat că este un instigator și un inițiator de răscoale. El dovedește că toate acțiunile sale din Ierusalim nu sunt compatibile cu profilul unui revoluționar.

Apoi, Pavel răspunde punctual și la cealaltă acuză, și anume că ar fi încercat să spurce Templul. El insistă că Îl slujește pe Dumnezeu lui Israel, că el crede tot ceea ce este scris în Lege și în profeți și că a venit să aducă milostenii neamului său și daruri în Templu. Aceste argumente sunt foarte importante. Evanghelia lui Pavel avea drept temelie Scripturile Vechiului Testament. Pentru ca Evanghelia să rămână Evanghelie, ea trebuia neapărat să-și păstreze și să-și proclame legătura vitală cu Vechiul Testament.

Pavel are, deci, înaintea lui Felix un discurs de avocat. El răspunde punctual acuzațiilor aduse și face apel la fapte concrete. Discursul său este diferit de cel ținut înaintea norodului în capitolul 22. Dacă atunci Pavel începe cu relatarea convertirii sale și preferă să amâne răspunsurile punctuale la acuzațiile aduse, aici Pavel abordează o strategie inversă. Mai întâi insistă pe răspunsurile punctuale și argumentele concrete și de-abia apoi începe să-și pregătească terenul pentru relatarea convertirii prin evidențierea adevăratului motiv: nădejdea în învierea morților. Cum se explică aceste diferențe? Acum, Pavel se apără înaintea lui Felix, în contextul tribunalului roman și nu în contextul celui evreiesc.

El se apără în fața reprezentantului Legii romane și vorbește pe limbajul său, ca un avocat, insistând mai întâi pe argumentele și faptele credibile și relevante pentru acesta. Mai facem un pas spre înțelepciune. Este adevărat că în asemenea contexte trebuie să urmărim să proclamăm Evanghelia sau parte din aceasta. Dar să avem grijă, ca nu cumva în entuziasmul nostru să devenim ridicoli și irelevanți. Într-o sală de tribunal, trebuie să răspundem mai întâi punctual, ca un avocat, acuzațiilor specifice care ne-au fost aduse. Și de-abia apoi să trecem spre aspecte ale Evangheliei. Așa face Pavel în capitolul 24. Într-adevăr, după ce se apără punctual, ca un bun avocat, aduce în discuție strigătul din fața Sinedriului: „*Pentru învierea morților sunt dat eu în judecată înaintea voastră.*” Și cred că Pavel voia să dezvolte acest subiect și înaintea Sinedriului și înaintea lui Felix. Vedem că o va face mai târziu înaintea lui Agripa. Însă, nici Sinedriul, nici Lisias, nu au mai avut disponibilitatea să asculte. Totuși, e important să identificăm obiectivul lui Pavel, chiar dacă acesta nu a mai putut fi împlinit.

Cum spuneam, în procesul apărării noastre, un obiectiv important este acela de a rosti cât mai multe adevăruri din Evanghelie. Însă acestea nu trebuie introduse forțat în dialog, ignorându-se acuzațiile concrete ale adevărarilor. Trebuie mult tact și multă înțelepciune. Pavel ajunge la nădejdea învierii din morți în felul următor: mai întâi demonstrează falsitatea acuzelor aduse și apoi proclamă adevăratul motiv al întemnițării sale: „*Pentru învierea morților sunt dat eu în judecată astăzi înaintea voastră.*” Și acum poate dezvolta în fața judecătorilor acest subiect.

Este important să subliniem că, într-adevăr, acesta era adevăratul motiv. Și aceasta din două perspective. Prima perspectivă accentuează împotrivirea Saducheilor care nu credeau în înviere. Ne aducem aminte de pasajul din Fapte 4:1-2: „*Pe când vorbeau Petru și Ioan norodului, au venit la ei pe neașteptate preoții, căpitanul Templului și Saducheii, foarte necăjiți că învățau pe norod și vesteau în Isus învierea din morți.*” Saducheii nu erau interesați de adevăr, ci să-și păstreze poziția lor socială, care le aducea mulți bani, multă putere și multă faimă. Doctrina Fariseilor era mai apropiată de cea a Evangheliei, iar puterea politică și religioasă era în mâna Saducheilor. Deci, este lesne de înțeles faptul că Saducheii erau primii care doreau să-l scoată pe Pavel de pe scena comunității iudaice. Din această pricină, putem emite ipoteza că cei ce au stat în spatele valului de denigrări cu privire la Pavel, cei care au

declanșat și susținut acest val în mod conștient, au fost Saducheii, care erau supărați că Pavel propovăduiește cu succes doctrina învierii. Însă, pentru a-i avea pe Farisei de partea lor, ei au inventat niște acuzații cu care și Fariseii erau de acord. Astfel, mulți din Farisei au căzut în capcana Saducheilor. Este deci posibil ca strigătul lui Pavel din fața Sinedriului să aibă ca scop tocmai acest lucru: să deschidă ochii Fariseilor, ca aceștia să înțeleagă capcana în care au căzut. Dar în același timp, erau și mulți Farisei care, în mod nejustificat, erau împotriva lui Pavel. Oare ei tot din pricina nădejzii sale în învierea morților doreau moartea lui Pavel?

A doua perspectivă răspunde afirmativ la această întrebare. Isus spune despre evrei: „*M-au urât fără temeii.*” Ura evreilor față de Pavel nu avea nici un temei, în sensul că nu avea la bază motive justificate, credibile, drepte. Și atunci, care era motivația lor reală, conștientă sau inconștientă? Mesajul Evangheliei, proclamarea învierii lui Isus Hristos lovea în imaginea lor bună despre sine și în interesele lor pământești. Într-adevăr, sunt două motivații principale care animă pe oameni împotriva creștinilor. Prima este cea a argintarului Dimitrie: vestirea Evangheliei îi strică afacerea, intră în contradicție cu interesele sale pământești: bani, putere, faimă, etc. A doua, care însoțește pe prima, dar poate exista și fără ea, este cea a celor care l-au omorât pe Ștefan și care și-au pus mâinile la urechi și nu au mai putut să asculte mesajul care-i condamnă și care-i chema la pocăință. Este vorba de îndumnezeirea și răzvrătirea omului, care nu suportă să-și recunoască adevărata stare spirituală și care percepe pocăința ca pe o amenințare. Rostirea discursului despre el trezește ura ascunsă față de Creatorul Său. Deci, indiferent din ce perspectivă privim întemnițarea lui Pavel, adevăratul motiv este acesta: nădejdea în învierea morților.

Felix nu a vrut să asculte de prima dată dezvoltarea acestui subiect, dar mai pe urmă a venit și cu soția sa cu dorința de a auzi mai multe despre această nădejde. Este important să subliniem că atunci când i s-a deschis o poartă pentru Cuvânt și Felix a vrut să asculte, Pavel nu a fost diplomat, ci i-a vestit tot planul lui Dumnezeu și nu s-a ferit să atingă subiecte „delicate”: neprihănire, înfrânare și judecata viitoare. În cele din urmă, trebuie să proclamăm mesajul Evangheliei. El trebuie atât apărat (de multe ori prin apărarea mesagerului care nu poate fi despărțit de mesaj), cât și proclamat cu îndrăzneală atunci când se deschide o poartă pentru el.

Ultimele două versete din capitolul 24 ridică niște întrebări foarte importante: Și-a dat seama Pavel că Felix aștepta bani? Dacă da, de ce nu a plătit această sumă de bani în schimbul eliberării sale? Ar fi fost ceva greșit? De ce a îngăduit Domnul să-l țină pe marele apostol cel puțin doi ani în temniță? Oare a gândit Domnul eficiența slujirii lui Pavel? Nu era mai eficient să umble slobod pe străzile Romei și prin Spania și prin alte locuri?

Întrebările se leagă între ele. De aceea, voi încerca să pornesc demersul de a răspunde la ele, focalizându-mă pe o întrebare cheie: cum a gândit Domnul eficiența slujirii lui Pavel?

Pavel era frământat de problema eficienței. Cu siguranță că s-a frământat foarte mult cu alegerea pe care trebuia s-o facă: să meargă direct spre Roma sau să meargă la Ierusalim unde sigur va fi cel puțin întemnițat? Și acum a ajuns în temniță la Cezareea, unde a stat cel puțin doi ani. Vedenia din capitolul 23 i-a confirmat că luase decizia cea mai bună și că era voia Domnului să rămână pentru o bună perioadă de timp în temniță. Domnul a avut grijă să capete trecere înaintea romanilor și să poată fi vizitat de oricine. Deci, contactul cu Biserica nu a fost rupt în totalitate. Ce făcea Pavel în temniță? Se ruga foarte mult pentru toate Bisericile, scria scrisori către acestea, sfătuia pe cei ce-l vizitau, mărturisea Evanghelia în cadrul închisorii. Era o slujire importantă. Dar dacă ar fi fost liber? Acum, când atinsese un nivel de maturitate cu totul impresionant, nu era mai bine să umble slobod prin cetăți strategice cum era Roma? Mă gândesc cum se simțea Pavel în temniță. Inima lui mare bătea pentru tot pământul. Inima lui mare era

plină de planuri mărețe. Printre gândurile sale mereu apăreau diferite proiecte de întărire a Bisericilor și de evanghelizare a zonelor neatinse de Evanghelie. Și în sufletul său se afla dorința arzătoare de a vesti Evanghelia. Și în toate aceste frământări, el era conștient de faptul că era un unicat, apostolul care a slujit mai mult decât toți, era conștient de puterea Domnului care se revărsa prin el. Cred că Pavel se simțea ca o pasăre închisă în colivie. Și cred că deseori își amintea de vedenia din capitolul 23 și se liniștea: „E voia Domnului să fiu aici, așa e cel mai bine pentru mine și pentru lucrarea Sa.”

Întemnițarea îndelungată a lui Pavel ne provoacă să meditam profund asupra modului în care definește și concepe Domnul eficiența slujirii unui lucrător. Cum definim noi eficiența? Cum o definește Domnul? Pentru a răspunde la aceste întrebări, este nevoie să creionăm un cadru scriptural mai larg, cu mai multe exemple și cu adevăruri biblice.

PROBLEMA EFICIENȚEI

Moise stă primii 40 de ani din viață la curtea lui Faraon. Primise înștiințarea din partea lui Dumnezeu că el va fi izbăvitorul lui Israel. La 40 de ani ia inițiativa. Poporul îl respinge și el este nevoit să fugă în Madian, unde 40 de ani păstorește turma de oi a lui Ietro. După aceea, scoate poporul din Egipt, primește Legea și Cortul pentru poporul Israel și 38 de ani stă în pustie alături de un popor răzvrătit, suportându-i încăpățânarea și lucrând pentru câștigarea noii generații pentru Yahwe. Moare înainte ca Israel să intre în țara promisă.

Iosif este vândut de frați și dus în Egipt la vârsta de 17 ani. Este înălțat de Domnul la casa lui Potifar și apoi ajunge pe nedrept în temniță. La vârsta de 30 de ani este pus în funcția de prim-ministru al Egiptului, funcție care o păstrează până la adânci bătrâneți.

David este modelat încă de mic copil de Domnul, de când păzea turma tatălui său. După victoria asupra lui Goliat este înălțat în Israel și devine ginerele împăratului. Apoi, pentru o bună perioadă de timp, este prigonit de Saul (vreo 10 ani). În toată această perioadă David fuge ca un câine prin ținuturi pustii și țări vecine pentru a se ascunde de mânia lui Saul. El nu-și revendică dreptul de împărat, nu face război cu Saul și nu-l ucide când are ocazia. El așteaptă cu răbdare momentul în care Israel va dori domnia sa. La vârsta de 30 de ani, este uns ca împărat peste casa lui Iuda, iar la vârsta de 37 de ani devine împărat al întregului Israel. În total domnește 40 de ani, până la sfârșitul vieții sale.

Ieremia este desemnat de Domnul ca prooroc încă de tânăr. 40 de ani proorocește la Ierusalim despre pedeapsa pe care Domnul o va aduce peste Israel prin oastea Babilonului. După cei 40 de ani, poporul rămas în țară îl constrânge pe Ieremia să meargă cu ei în Egipt. Ieremia își continuă slujba de prooroc în Egipt și apoi moare.

Daniel este adus de tânăr în Babilon. În scurt timp, este înălțat la curtea lui Faraon ca și căpetenie a vrăjitorilor Babilonului. Rămâne în această funcție până la căderea Imperiului. În timpul Imperiului Medo-Persan este înălțat foarte repede ca ministru de finanțe, funcție pe care o păstrează până la sfârșitul vieții.

Ioan Botezătorul este format de Dumnezeu în ascuns, prin locuri pustii. Pe la vârsta de 30 de ani, el se arată lui Israel și pregătește calea lui Mesia o perioadă de aproximativ 3 ani de zile. După aceea, este decapitat de Irod.

Isus trăiește în Nazaret ca tâmplar până la vârsta de 30 de ani. Apoi, Se arată lui Israel și timp de 3 ani și ceva propovăduiește în tot Israelul Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu. După cei 3 ani, este răstignit de către noroadele lui Israel.

Ce învățăm din aceste exemple? Observăm că avem de-a face cu oameni diferiți, cu daruri diferite, înălțați în lucrări specifice la vârste diferite. Unii sunt înălțați în lucrare prin profesia lor (Iosif, Daniel, etc.), în mijlocul Neamurilor, iar alții sunt înălțați în mijlocul poporului lui Dumnezeu fie ca profeți, fie în funcție administrativă, de conducere. Unii sunt înălțați în lucrarea specifică foarte devreme (Ieremia), iar alții foarte târziu (Moise). Unii slujesc Domnului în lucrarea specifică foarte mult (Moise, David), iar alții foarte puțin (Isus, Ioan).

Avem siguranța că traseul acestor oameni ai credinței este un traseu al eficienței, hotărât de Însuși Dumnezeu. Aceste diferențe pe care le-am evidențiat ne ajută să fim flexibili și să nu rămânem blocați pe un singur exemplu ca fiind modelul absolut al eficienței în lucrare. Despre David, Pavel a spus: „*Și după ce a slujit celor din vremea lui, după planul lui Dumnezeu...*” (Fapte 13:36). Dumnezeu a avut un plan specific pentru viața lui David. Este minunat faptul că David a descoperit acest plan și l-a urmat în viața trăită pe pământ. Sunt multe lucruri în viață pe care noi nu le știm. Nu cunoaștem bătăliile spirituale din văzduh, nici locul pe care Dumnezeu ni l-a predestinat în Mireasa Sa, nici care sunt darurile cele mai alese pe care Domnul le-a pus în noi, nici care este lucrarea în care am sluji cel mai bine și ar fi nevoie de noi cel mai mult, nici momentul în care suntem pregătiți pentru a intra în lucrare, nici vremea în care oamenii sunt cu adevărat disponibili să primească slujirea noastră. Este atât de greu, ba chiar imposibil să definim cu exactitate eficiența în cadrul unei ecuații cu atâtea necunoscute. De aceea, există o singură soluție: să urmăm pas cu pas călăuzirea specifică a Duhului în viața noastră. Să fim gata mereu să renunțăm la planurile noastre și să-L lăsăm pe Domnul să ne descopere încetul cu încetul planul Său specific pentru noi. Deci, în problema eficienței, intervine călăuzirea specifică a Duhului despre care am vorbit mai detaliat când am comentat capitolul 16.

Dumnezeu, care știe acele multe lucruri pe care noi nu le știm, a conceput un plan specific pentru viața noastră. Împlinirea acelui plan înseamnă atingerea eficienței maxime în lucrare și apropierea maxime de Domnul. Problema este să credem că există un astfel de plan divin, că este cel mai bun și să ne smerim pentru ca Domnul să ni-l descopere. Timpul este scurt și limitat, iar energiile noastre sunt și ele limitate. Ofertele de slujire, de lucrări sunt imense. În care să ne implicăm și în care nu? Când să ne implicăm și când nu? Iată de ce avem neapărată nevoie de călăuzirea specifică a lui Dumnezeu.

Călăuzirea specifică este însă în armonie cu principiile și adevărurile revelate de Domnul în Scriptură. Este important să le cunoaștem și Domnul să ne călăuzească pornind în primul rând de la ele. Iată care ar fi aceste adevăruri și principii:

- ◆ Nu există un model unic, clasic al lucrătorului eficient. Am văzut ce diferențe mari apar între slujitorii enumerați mai sus. Nu există vârsta cea mai bună de intrat în lucrare și nici perioada de timp cea mai bună de implicare efectivă în lucrarea specifică.
- ◆ Nu există cel mai bun tip de lucrare. Unii au slujit ca profeți, alții ca împărați, iar alții și-au dezvoltat cariera profesională. Unii au fost de tineri full-time în lucrarea din cadrul poporului lui Dumnezeu, iar alții și-au continuat profesia în mijlocul Neamurilor până la adânci bătrâneți. Deci, nu există o anumită lucrare mai bună ca cealaltă și către care ar trebui să râvnim toți.
- ◆ Nu mărimea lucrării este un indicator al eficienței. Unii au avut lucrări mari ca Pavel: a plantat multe Biserici, pe două continente, un timp îndelungat. Isus însă a

lucrat doar trei ani și a depășit o singură dată granița lui Israel. Ioan a avut o lucrare asemănătoare, iar Ștefan a murit după puțin timp după ce a primit slujba de diacon.

◆ Procesul pregătirii pentru lucrare are o importanță foarte mare. Este mai eficient să fii modelat o lungă perioadă de timp și să intri pregătit în lucrare, decât să intri repede în lucrare, dar nepregătit. Iosif, David și Moise au fost modelați o lungă perioadă de timp înainte de a intra în marea lucrare pe care Domnul o pregătise pentru ei.

◆ Slujirea după dar și după nevoi este un principiu cu care nu se negociază atunci când se urmărește eficiența în lucrare. Este de fapt unul din cele mai importante principii. Ideea este să descopăr darurile cele mai alese pe care Domnul le-a pus în mine și să las ca Domnul să le intersecteze cu nevoile cele mai stringente ale momentului. Darul specific poate fi dezvoltat atât în cadrul poporului lui Dumnezeu (profeții), cât și într-un domeniu profesional în cadrul lumii laice (Daniel și prietenii săi).

◆ Investiția în oameni și formarea de ucenici care să sprijine și să ducă mai departe lucrarea este iarăși un principiu esențial. Isus este modelul desăvârșit în acest domeniu. O bună parte din cei trei ani a fost investită în ucenicizarea celor 12.

◆ Focalizarea pe relația personală cu Dumnezeu în contextul lucrării duce la eficiență, însă focalizarea pe lucrare și neglijarea relației de cu Domnul duce la ineficiență. Credințioșia în lucrare este mai importantă ca natura și mărimea lucrării.

◆ Succesul vizibil în lucrare nu este un indicator necesar al eficienței, după cum absența lui nu presupune în mod obligatoriu ineficiența.

◆ A fi căsătorit sau a nu fi căsătorit nu înseamnă în mod obligatoriu a fi mai eficient sau a fi mai puțin eficient. Cei mai mulți slujitori prezentați în Scriptură au fost căsătoriți. Aceasta nu înseamnă că celibatarii au fost mai eficienți sau mai puțin eficienți. Cei ce primesc darul căsătoriei sunt mai eficienți căsătoriți, iar cei ce primesc darul celibatului sunt mai eficienți necăsătoriți. Totuși, darul celibatului pare a reprezenta mai degrabă excepția, decât regula.

◆ Răscumpărarea vremii este obligatorie pentru a atinge eficiența maximă. Timpul nu trebuie să fie risipit, ci folosit cu înțelepciune. Suntem chemați să ne stabilim cu atenție prioritățile și să nu pierdem timpul. Lenevia și comoditatea sunt acuzate de Scripturi, dar hărnicia și un program disciplinat, spontan, sunt laudate de Cartea Sfântă. În acest program, eficiența trebuie văzută pe termen lung și nu doar pe termen scurt. De aceea, se impune să existe un echilibru între perioadele de activitate și cele de relax și odihnă. Trebuie să fim conștienți de limitele trupului și psihicului nostru. Dacă le neglijăm, pe termen scurt va părea că am fost foarte eficienți, căci am împlinit o mulțime de sarcini și obiective în lucrare. Dar pe termen lung, lucrurile stau altfel. Ne vom slăbi rezistența organismului și sănătatea ne va fi afectată și vom ajunge să putem sluji foarte puțin.

◆ Cei mai mulți dintre noi avem două tipuri de lucrări: o lucrare în Biserică și o lucrare în lume, la locul de muncă. Ambele trebuie dezvoltate și îmbunătățite mereu. Acest lucru cere timp și energie. Și de aici marea dilemă: cât să investesc în lucrarea din Biserică și cât în preoția mea individuală? Sunt persoane care se supraaglomerează cu slujirea în Biserică și își neglijează mărturia și relațiile la locul de muncă. Sunt alte persoane care își dedică mai toate energiile carierei și în Biserică sunt simpli spectatori. Scriptura ne îndeamnă la echilibru. Ce înseamnă acest echilibru? Domnul să călăuzească pe fiecare în parte în funcție de natura lucrării din Biserică și de specificul serviciului său. Eficiența maximă înseamnă tocmai atingerea acestui echilibru.

◆ Sunt multe decizii pe care trebuie să le luăm. Unele sunt mai importante, altele mai puțin importante. Este bine să ne frământăm să atingem eficiența maximă mereu. Însă să avem grijă ca nu cumva atingerea eficienței maxime să devină o obsesie chinuitoare, mai ales dacă deciziile pe care trebuie să le luăm nu sunt de o însemnătate foarte mare (exemplu: ce grup de casă să vizitez astăzi?)

Este timpul să tragem o concluzie în ce privește eficiența în slujire. Scriptura ne revelează principiile enumerate mai sus. Pentru a atinge eficiența maximă, trebuie să alegem să ne modelăm viața după ele. Dar acest lucru este doar începutul. Avem nevoie și de călăuzirea specifică a Duhului, pas cu pas. Dacă vom crede că Domnul nu ne vorbește doar general prin Scripturi, ci și specific, prin experiență, vom fi mereu sensibili la șoapta Duhului. Duhul nu ne va arăta tot planul lui Dumnezeu cu viața noastră, însă ne va călăuzi pas cu pas. Doar privind înapoi, vom începe să deslușim planul Celui De Sus. De regulă, când vom privi înainte va fi ceață și întuneric. Dumnezeu are un plan specific cu viața fiecăruia dintre noi. A pus în noi daruri unice și ne-a creat pentru lucrări unice din perioade unice. Dacă vom sluji generația noastră după planul lui Dumnezeu, vom atinge cu siguranță eficiența maximă.

În toată această zbatere a vieții sunt două tipuri de situații: situații în care noi trebuie să alegem și situații în care Domnul alege pentru noi. Pavel a trebuit să aleagă dacă să meargă sau nu la Ierusalim. Însă apoi, Domnul a hotărât ca Pavel să stea închis la Cezareea. La fel, Iosif a ales să-i părăsească pe frații lui, dar Domnul a hotărât (fără voia lui Iosif) ca acesta să fie vândut în Egipt. În cele două tipuri de situații, totuși prima mi se pare mai grea decât a doua. În cel de-al doilea tip de situație, nu prea ai cum să alegi să schimbi direcția vieții tale, ci singura alegere este: să accepți o situație cu bucurie sau să cârțești. Este adevărat că uneori deciziile pe care Domnul le ia fără voia noastră, cu privire la viața noastră de multe ori par absurde, par să contrazică Scriptura și să intre în contradicție cu ideea eficienței. Însă de fiecare dată, ca și în viața lui Iosif, timpul dovedește că Domnul a avut un plan mai bun și că deciziile Sale au fost cele mai eficiente. Deci, aici descoperim un mare har pe care îl avem pentru ca planul lui Dumnezeu să se împlinească cu viața noastră și anume, intervențiile Sale suverane în existența noastră. Trebuie să rămânem liniștiți și să le acceptăm cu bucurie. Însă rămân și multe decizii pe care trebuie să le luăm noi, iar aici este marele test al discernământului.

Revenind la Pavel, care a stat doi ani întemnițat în Cezareea, Domnul i-a dat încredințarea că nu a ajuns acolo din prostia lui, ci din pricina voii lui Dumnezeu. Deci, dacă nu înțelegem rațiunea planului lui Dumnezeu, știm că a fost cea mai bună decizie. Atunci când Domnul ia astfel de decizii în viața noastră, nu trebuie să ne frământăm prea mult, ci trebuie doar să slujim cu bucurie în contextul pe care ni l-a predestinat Domnul. Timpul ne va descoperi (măcar în parte) marea plan al lui Dumnezeu pe care în prezent nu îl înțelegem. Totuși, putem să ne întrebăm: de ce a îngăduit Domnul ca Pavel să fie închis doi ani în Cezareea? În mod cert, acolo el a intrat în contact cu împărați și dregători și i s-au deschis niște porți cu totul deosebite pentru Evanghelie. Însă aceste porți s-ar fi putut deschide și în decurs de două luni și nu era neapărat necesar ca detenția să dureze așa de mult.

În primul rând, cred că Domnul a îngăduit acest lucru pentru noi tocmai pentru a nu avea o percepție greșită asupra eficienței. A fi eficient nu înseamnă neapărat a face lucruri (lucrări) mărețe. A fi eficient înseamnă a face cu credincioșie lucrările pe care ți le încredințează Domnul azi, indiferent că ele sunt mari sau mici. Aici este bine să ne amintim de rugăciunea lui Pascal: „Doamne, ajută-mă ca lucrurile mari să le fac ca și cum ar fi mici, din moment ce le fac prin

puterea Ta; și ajută-mă ca lucrurile mici să le fac ca și cum ar fi mari, din moment ce le fac în Numele Tău!” Pavel în temniță s-a dedicat lucrărilor mici pe care Domnul i le-a încredințat.

Nu înțeleg însă deocamdată rațiunea planului lui Dumnezeu cu Pavel. Dar pot emite mai multe ipoteze. Este posibil ca Pavel să fi avut nevoie de o perioadă de odihnă, introspecție și analiză. Uneori când suntem implicați în lucrare, nu vedem anumite lucruri, tocmai pentru că mereu suntem implicați în ceva. Uneori, ieșirea temporară din sistem și o perioadă de odihnă și relaxare și o privire „din exterior” asupra lucrării pot să ne ajute să descoperim lacune și soluții, pe care „din interior” nu le-am fi sesizat. Să nu uităm că în acești doi ani Pavel a scris multe epistole și a sfătuit mulți lucrători din diferite lucrări. Poate că timpul îndelungat pentru analiză și meditație din închisoare au făcut ca aceste sfaturi să fie mai bune.

Apoi, poate era important ca Biserica să primească o lecție: Domnul și nu Pavel susține lucrarea. Poate Domnul Își pregătea Biserica dintre Neamuri pentru perioada în care părintele lor spiritual avea să plece acasă. Poate Domnul voia să vindece o atitudine idolatră a Bisericii față de Pavel. Sau poate Domnul voia să o obișnuiască să se descurce singură, fără sprijinul direct al lui Pavel. Atunci, când (nu din vina noastră) Biserica începe să ne idolatrizeze și să dezvolte o dependență patologică de noi, este mult mai eficient ca Domnul să ne scoată o perioadă din lucrare pentru a dovedi tuturor că El este singurul Susținător al ei.

Și nu în ultimul rând, Pavel se pregătea pentru ultima fază a lucrării sale: mărturisirea Domnului la Roma și martirajul său. Spuneam când comentam capitolul 18 că în lucrare uneori predomină modelarea noastră, alteori slujirea efectivă. Poate acum era timpul unei modelări speciale pentru ca Pavel să poată avea o slujbă specială la Roma.

În mod cert, Pavel a fost supus unui test important în cei doi ani de zile. Suferința fizică, privarea libertății, monotonia zilei, lupta cu sentimentul inutilității, denigrările Iudeilor, frica de oameni și frica de moarte, incertitudinea, acceptarea perspectivei lui Dumnezeu care părea nu foarte eficientă, iată doar câteva din săgețile arzătoare ale celui rău prin care Domnul desăvârșea în Pavel chipul Fiului Său.

Oricum, Domnul a avut cu Pavel un plan mult mai bun decât al lui sau al nostru. Și chiar dacă nu îl putem pricepe acum, ne vom minuna cu siguranță de el „în ziua aceea”.

Mai rămâne să răspundem la o singură întrebare: de ce nu a plătit Pavel bani lui Felix pentru eliberarea sa? Răspunsul cel mai simplu ar fi: Pavel nu și-a dat seama de intenția lui Felix. Dar întrebarea rămâne: dacă și-ar fi dat seama de această intenție, oare ce-ar fi făcut Pavel? Cu siguranță că Biserica dintre Neamuri ar fi fost dispusă să plătească sume colosale pentru eliberarea sa. E greu de răspuns la această întrebare. Oricum, este bine să subliniem că nu ar fi fost vorba de mită. Mita pe care o condamnă Biblia se referă la darul prin care cineva îl îndeamnă pe un altul așezat într-o poziție strategică să facă o nedreptate, favorizând pe nedrept pe cineva. Dacă Pavel era vinovat și plătea o sumă de bani pentru ca judecătorul să-l elibereze, atunci Pavel ar fi fost vinovat de mită. Însă Pavel era nevinovat și era dreptul lui să fie liber. Într-o societate bolnavă sunt situații în care, pentru a te putea bucura de drepturile tale sau pentru a fi sigur că drepturile îți vor fi respectate, trebuie să oferi un dar. În mod cert, nu este vorba de mită, sau de vreo nedreptate, dar atunci despre ce este vorba?

Îmi vine în minte exemplul răscumpărării lui Richard Wurmbrandt. Creștinii din străinătate au oferit statului român o sumă colosală pentru ca el să poată merge în străinătate. Putem spune că frații din străinătate au mituit statul român? Nu, ei doar „au cumpărat” un drept firesc.

Cred că, atunci când „ne cumpărăm” drepturile, nu mituim și nu păcătuim, dar cred că trebuie să fim foarte atenți când să o facem, cum să o facem și de ce să o facem. Uneori, prin

astfel de demersuri putem intra în complicații foarte mari și chiar acuzații de mită. Cred că Pavel a refuzat să-și cumpere libertatea tocmai pentru că situația era foarte putredă și complexă. De unde avea garanția că Felix, care voia să facă pe plac Iudeilor, avea să-l și elibereze? De unde avea siguranța că Felix sau Iudeii nu l-ar fi acuzat apoi de mită? Să dai un dar judecătorului în timpul procesului, chiar dacă ești nevinovat, e bătător la ochi. Poți intra singur în multe complicații. Deci, nu există rețete. Ci există decizii contextuale luate în lumina înțelepciunii și călăuzirii Duhului Sfânt. Pavel era o personalitate publică și nu și-a permis să riște în această situație. Deja denigrările erau extrem de numeroase. Acest lucru ar mai fi lipsit, și anume să fie acuzat și de mituirea judecătorului.